

ТРИ ЦЕНТИ з З. А. Америки; ПЯТЬ ЦЕНТИВ За кордоном.

Тел. „Свобода“: BErgen 4-0807, 4-0237. Тел. У. Н. Союз: BErgen 4-1016

THREE CENTS in the United States; FIVE CENTS Elsewhere

ЗАКОНОПРОЄКТ КОНТРОЛІ ЦІН, ПЛАТЕНЬ І ПРИДІЛУ МАТЕРІАЛІВ

Вашингтон, 15 лютого. — Адміністрація Трумана згодилася в конгресі бил для признання президентові права контролювати ціни продуктів, настановляти висоту заплати за працю, приділювати матеріали для поширення продукції, а на випадок необхідності будувати фабрики федеральним коштом для посилення промислу. Секретар рільництва Чарльс Ф. Браун пред'явив в конгресі законопроект про повноваження в згаданих справах законодавства, який має на меті недопустити до інфляції, згідно з заявою президента у його промові про стан нації. Впарі з законопроектом про повноваження в згаданих справах законодавства, який має на меті недопустити до інфляції, згідно з заявою президента у його промові про стан нації. Впарі з законопроектом про повноваження в згаданих справах законодавства, який має на меті недопустити до інфляції, згідно з заявою президента у його промові про стан нації.

КОМІСІЯ ПРИЙНЯЛА БІЛ ПРО ДЕПАРТАМЕНТ ДОБРОБУТНОСТІ

Вашингтон. — Законопроект адміністрації з домаганням, щоб Федеральна Агенція Забезпечення переміняла на окремий департамент добробутності з кабінетним секретарем на чолі, ухвалила комісія виступу палати репрезентантів після доволі бурхливої асерії, в якій республіканці гостро атакували цей бил. Загальнодумують, що окремий секретарем добробутності буде Оскар Юнінг, теперішній адміністратор федеральної безпеки.

ПЕРЕСЛУХАННЯ В СПРАВІ ДОПОВНЕННЯ ІМІГРАЦІЙНОГО ЗАКОНУ

Упродовж двох тижнів почнуться в правничій підкомісії палати репрезентантів переслухання свідків і знавців в справі поширення закону для допущення імігрантів з скіталістичних. Це оприлюднив передісник комісії Франсис Е. Волтер, після конференції з президентом Труманом. Іде про збільшення числа імігрантів до 400,000 впродовж чотирьох років. Волтер сказав, що теперішній закон недопускав тому, що виконання закону доручено комісії, замість одного зцентралізованому тілові, що його підтримує палата репрезентантів.

АТОМОВА ВІЙНА ЗАГРОЗОЮ ІСНУВАННЯ ЛЮДСТВА

Нью Йорк. — Д-р Дейвід Бредлі, автор книжки „Немає місця для сховку“, повторив свою остроту, що атомові війна стане причиною щезнення людства. Він брав участь у вибуху атомової бомби в Бікіні. Вибух бомби на землі є страшином, як це відомо з оповідань про наслідки в Гірошімі, казав він. Однак вибух бомби під водою переконав його, що переверне людські поняття про війну. Як приклад страхот він згадав про можливість вибуху бомби в ріці Гудзоні коло Нью Йорку. Коли б тоді вів вітер з північного заходу, то вбивчі газ рознеслись би по місті, а потім полетіли б до стейту Конетикат. Він не каже, скільки людей тоді згинуло б, однак твердить, що треба б довгого часу, щоб люди відважились би повернутися до міста або навіть іст харчі, які вирости б на фармах в Конетикат. Ці погляди висловив д-р Бредлі перед газетними репортерами.

Все інше, крім заяви про війну, для Атлантийського Пакту — Коналі

Вашингтон, 15 лютого. — Сенатор Там Коналі, голова комісії закордонних відносин, оприлюднив заяву в справі участі Злучених Держав в Північно-Атлантийськй Оборонній Договорі. Він виявив свій спротив, щоб у пакті містити зобов'язання Америки вступити автоматично до війни на випадок, коли якась держава буде нападена. Однак він сказав, що всі інші міри можуть бути передбачені. До таких засобів він зараховує постачання зброї, амуніції а навіть не виключає свого роду „ленд-лізу“. Коналі твердить, що в договорі можна помістити заперечу, що всі союзні країни, включаючи й Злучені Держави, „окремо або разом з іншими підіймуть такі міри, які будуть потрібні для безпеки північно-атлантийської області“.

Дипломати, які перебувають у Вашингтоні, прийняли холодно заяву Коналі, висловлюючи погляд, що це ослабить солідарність європейських країн у відношенні до Атлантийського Пакту.

ПРИЛЮДНА ОПІНІЯ ЗА МОАЛЬНЕ ЗОВБОВ'ЯЗАННЯ СУПРОТИВ ЕВРОПИ

Нью Йорк. — Рада Чужинців Вільямс, яка має своїм завданням вивчення східноєвропейських країн та їхньої військової сили, виступила з опінією в справі військової допомоги Європі на випадок війни. З наслідків відповідей показується, що 60% членів обстоює „моральну заяву“ для співпраці з західними європейськими країнами на військовій полі. У відповідях більшість виявилася теж за включенням Іспанії до військової допомоги на випадок війни проти агресії.

АМЕРИКА НЕ ЗБІЛЬШИТЬ АРМІЇ В ЯПОНІЇ

Нью-Йорк. — Кенет С. Роял, секретар армії, повернувши з двотижневої інспекційної подорожі на Далекий Схід, заявив, що З. Держави не пішли під теперішню пору більше війська до Японії, бо „це не практичне“. Заява секретаря Рояла є відповіддю на домагання ген. Доглеса Мек Артура, щоб посилити американську окупаційну армію в тій країні. Роял виявив, що впродовж останнього тижня надходили з Японії й Китаю алармуючі телеграми в справі військового положення в згаданих країнах.

ПРОТИ ПОСТАЧАННЯ ВУГІЛЛЯ ДЛЯ ЕВРОПИ ДЛЯ ЗБІЛЬШЕННЯ АМЕРИКАНСЬКОГО ПРОМИСЛУ

Вашингтон. — У комісії закордонних справ зажадав Д. Т. Боклі іменем товариства експорту американського вугілля, щоб збільшити постачання американського вугілля для Європи на підставі Плану Маршала, бо це піднесе американський промисел. На це відповів сен. Артур Г. Ванденберг, що План Маршала придуманий для відбудови Європи, а не для розбудови американського промислу. Дискусія ведеться в комісії з нагоди проекту приділити європейським країнам нових 5.5-більйонів доларів на час 15 місяців, починаючи від 3 квітня.

СОВЕТСЬКА „ДРУЖБА“

Париж, 16 лютого. — Вчора на процесі Віктора Кравченка проти комуністичної газети „Летр Франс“ за обиду, зізнавався колишній „бос“ Кравченка, голова советської закупочної комісії в Америці, ген. Леонід Руденко. Він довго говорив про „дружбу“ Советського Союзу з Францією. Адвокат Кравченка почав тоді його питати скільки Советський Союз доставив Гітлерові збіжжя і заліза в рр. 1939-40, отже власне тоді, як гітлерівські полки заливали Францію, сіючи смерть і руїну в тій країні. Руденко замість відповіді схопив свій напхет та вибіг зі судової зали.

ВІСТКА ПРО ВТЕЧУ СУДІ КАРД. МІНДСЕНТІ

Відень, 16 лютого. Тут поширюється вістка про втечу до американців одного з чотирьох суддів кардинала Міндсенті в Будапешті. З американського боку не потверджено цієї вістки.

Америка проти висилки товарів до Советів

Женева, 16 лютого. Американський представник на сесії комітету торгівлі і розвитку в Економічній Комісії Об'єднаних Націй Пол Р. Портер, заявив вчора, що Злучені Держави будуть в майбутньому проти висилки до Советського Союзу товарів, які мають військове значення. Він заявив, що Америка не відступить від цього становища, як довго Советський Союз веде агресивну політику. Портер говорив: „Як довго Советський Союз веде політику, яку мільйони людей по цілому світі вважають за агресивну, Злучені Держави не думають збільшувати ризик мироблюнних країн, виславляючи до Советського Союзу або контрольованих ним країн такі товари, що мають військову вартість“.

МАДЯРИ СКИДАЮТЬ НА ВАТИКАН ВИНУ ЗА ЗАСУД КАРД. МІНДСЕНТІ

Будапешт, 16 лютого. Речник большевицького уряду Мадярщини пробував вчора скинути всю вину за засуд кардинала Міндсенті на Ватикан. Він твердив, що малярський уряд звернувся був до Ватикану з пропозицією відкрити кардинала і його були б звільнили, але Ватикан на це не погодився, згідно не дав відповіді.

НІМЦІМ ПЕРЕДАНО МІТНІЙ КОНТРОЛЮ

Франкфурт, 16 лютого. — Ген. Л. Д. Клей, американський військовий губернатор Німеччини, повідомив вчора про американсько-британське порозуміння передати всю митну контролю американської і британської зони місцеvim німецьким властям. Ген. Клей висловив надію, що до цього долучиться теж французька зона. Німці мають собі створити центральний митний уряд.

ВІДГОМІН БОЛЬШЕВИЦЬКОЇ ЛІКВІДАЦІЇ УКРАЇНСЬКОЇ ЦЕРКВИ

Нью Йорк, 16 лютого. — Місцевий „Ворлд Телеграм“ у вчорашньому виданні надрукував у зв'язку зі судом кард. Міндсенті довшого листа Йосипа Яцкова з Брукліна, в якому коротко подана історія большевицького переслідування Української Католицької Церкви в Західній Україні та жорстоке знущання над українськими властями.

ПРИТЯГАЮТЬ РУМУНІВ ДО „МАТРІНОЇ РОСІЙСЬКОЇ ЦЕРКВИ“

Відень, 16 лютого. — Тут втекли з Румунії двох православних священників, які стверджують терористичні намагання большевицьким цілком підпорядкувати Румунську Православну Церкву контролюваній Кремлем „матірній“ Російській Православній Церкві.

БОЛЬШЕВИЦЬКА КАТОРГА ПЕРЕД СУДОМ МІЖНАРОДНОЇ ОПІНІЇ

АМЕРИКАНСЬКІ І БРИТАНСЬКІ ПРЕДСТАВНИКИ ДОКАЗУЮТЬ НАЯВНІСТЬ МАСОВОГО НЕВІЛЬНИЦТВА В СОВЕТАХ І ДОМАГАЮТЬСЯ МІЖНАРОДНОЇ АКЦІЇ; БОЛЬШЕВИКИ ЗАПЕРЕЧУЮТЬ І ДИСКУТУЮТЬ МАРКСИЗМ

Лейк Сохес, Н. Й., 16 лютого. — Американські і британські представники в Економічній і соціальній Раді ОД вчора давали далі докази наявності масового невільництва в Советському Союзі, доказуючи, що там в концентраційних таборах серед найбільших злиднів і знущань виконують каторжну роботу вісім до чотирнадцяти мільйонів невольників, що масами гинуть. Окрему увагу звернув виступ представника Американської Федерації Праці, Міс Тоні Сендер, яка закликала до міжнародної акції у відповідь на „свідчення осіб, яким пощастило втекти з пекла каторжних таборів“. В представленому АФП документі на цю тему, величому на 36 сторіх, наведено цілий ряд достовірних зізнань втікачів зі советських каторжних таборів, переживання які цілком нагадують відомі гітлерівські табори смерті. В одному зізнанні втікача зі Соловських островів наводиться як приклад большевицького знущання факт, що каторжників заставляли серед найпотішнішої зими боси носити одяг з шовку.

АФП домагається міжнародної провірки тих страшний обвинувачень. У відповідь на ці домагання советський представник Царпкін мав тільки брудну лайку, називаючи представників АФП „ідіотами або гентстерами першого ступеня“. Його відповідь була насамперед „лекцією марксизму“ і від страшний обвинувачень він викручувався тільки справді ідіотичним твердженням, мовляв, Америка при допомозі цієї комісії хотіла б перепачкувати до Советів своїх шпигунів. Він лаявся: „Трюк буде безуспішний. Советський Союз не є Туреччиною або Грецією і не належить до змаршалізованих країн. В Советському Союзі ми не потребуємо американських галяйтерів. В Советському Союзі цілком заборонено подорожувати ворогам СССР“. Він з черги намагався „доказувати“, що Америка видвинула цілу справу каторги в Советах тільки на те, щоб відвернути увагу від власного положення. Британський представник, Кристофер П. Мейго, звернув Раді увагу, що відповідь советського представника взагалі не є жадною відповіддю, бо замість відповідати на видвинені проти його країни закиди і обвинувачення, советський представник спромігся тільки на лайку проти Америки. Така відповідь, по думці британського представника, є нічим іншим тільки черговим потвердженням видвинених проти Советів закидів. Під час дальших дебат американський представник запропонував формальну резолюцію, щоб цілу справу передати для дальшого розгляду Міжнародній Організації Праці, рахуючись з фактом, що Совети не допускають добровільно жадної провірочної комісії. Голосування над американською резолюцією відбудеться в четвер і загально вважається, що вона буде прийнята більшістю голосів.

БОЛЬШЕВИЦЬКІ ХИТРОСТІ НА КОНФЕРЕНЦІЇ В СПРАВАХ АВСТРІЇ

Лондон, 16 лютого. — На порядку нарад конференції заступників міністрів закордонних справ чотирьох великих держав в справі мирового договору з Австрією прийшла вчора найбільш оспорювана справа т. зв. німецької власності в Австрії, до якої Совети мають претенсії в характері домагань воєнного відшкодування. Советський представник вчора домагався признання Советам відповідної частини тої власності, рішуче виступаючи проти домагань західних союзників, щоб ту власність відповідно означити. В цій випадку большевики хотіли б одержати від західних союзників чистий чек на Австрію і опісля собі його відповідно виповнити. Ясно, що західні союзники на це не погоджуються.

ВІДРОДЖЕННЯ НАЦІОНАЛІЗМУ В НІМЕЧЧИНІ

Берлін, 16 лютого. — Американські окупаційні власті в Німеччині стверджують поступове відродження націоналізму в тій країні, що починає охоплювати шпору більші кола та здобувати собі прихильників серед всіх партій. Причиною цього явища вважається головною акцією большевиків. З американського боку робиться відповідні заходи, щоб цей націоналізм не набрав скрайніх форм та не перетворився в іншу екстрему.

25,000 ЖИВІВ ЗАЛИШІТЬСЯ В НІМЕЧЧИНІ. — Франкфурт, 16 лютого. — Гері Грінфілд, новий радник американського військового губернатора в Німеччині, у жидівських справах, заявив, що около 25,000 жидів залишиться на постійний побут в Німеччині. В таборах переміщених осіб там же знаходиться около 85,000 жидів.

СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1938

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	\$7.00	One year	\$7.00
На пів року	\$3.75	Six months	\$3.75
На три місяці	\$2.00	Three months	\$2.00
В Джерсі Сіті і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	\$10.00	One year	\$10.00
На пів року	\$5.25	Six months	\$5.25
На три місяці	\$2.75	Three months	\$2.75

Кожна адреса коштує 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає

Адреса: "СВОБОДА", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ПРОСЛІДИТИ НЕВІЛЬНИЦТВО В СОВЕТАХ

Нарешті береться вільний світ до якогось серйозного кроку в справі прослідження таборів каторжних робіт в Союзі. Що ці табори існують, нині немає вже ніякого сумніву. Большевицька пропаганда, ідучи слідом за Молотовом чи за ким іншим в кремлівському Політбюро, називає їх „поправними робітничими таборами“. Але в демократичних країнах є вже багато живих свідків, що знають ці табори з власного досвіду і як такі називають їх назвою, яка відповідає своїм змістом гітлерівським таборам смерті.

Колись, як писатимуть правдиву історію нашої доби, люди ніяк не зможуть зрозуміти, чому ті великі й славі мужі, що добавували так добре нацистські злочини, збували мовчанкою комуністичні варварства. Тому добре, що хоч тепер зачинається якийсь зворот у цій справі та що з боку американського уряду робляться поважні заходи в справі розслідування невольництва в Советах. А саме так розуміємо виступ в Об'єднаних Державах заступника секретаря стейту для економічних справ, Вилларда Л. Торпа, з обвинуваченням Соев'єт в тому, що вдержують табори каторжних робіт, в яких працює в жалких умовах від 8 до 14 мільйонів закованих невольників, що гинуть масово від холоду, голоду, виснаження та знущань.

Американська Федерація Праці, що нераз забирала голос у справі советських знущань над робітництвом та страшного визиску робітничої сили кремлівською диктатурою, протестувала теж і проти советських каторжних таборів. Це й були головні причини, чому вона не хотіла належати до Світової Трейд-Юніонної Федерації разом з советською робітничою організацією, бо вона, на ділі нею не була, а була тільки речником советського уряду, що поробив з робітників невольників. Тепер АФП підняла справу советських каторжних таборів в Економічній і Соціальній Раді Об'єднаних Держав, закликаючи до розслідування цієї справи, що так, як і говориться в обвинуваченні.

Для нас це ніяка несподіванка, що АФП порушила цю справу, але несподіванкою є те, що отже перший раз заговорив про це представник американського уряду, домагаючись від його імені прослідження справи Об'єднаними Державами. Особливо важке це ще й тому, що Виллард Торп є одним з заступників секретаря стейту, себто походить з такої установи, що звичайно дуже рахується со словами. А Торп уклав дуже гострих слів, коли говорив про документи, що підтверджують існування в Советах невольництва, нечуваного в людській історії новітньої доби. Домагаючись прослідження цього лиха Торп заявив, що якщо отсі заходи виявлялись неправдивими, то треба буде дати обвинуваченням країнам, чи їхнім урядам, повну сатисфакцію. Але, казав він далі, коли б усе це було правдиве, тоді країни, що є членами Об'єднаних Держав, мусять мати відвагу заглянути правді в вічі й пригатади собі, що вступаючи до цієї міжнародної організації, вони зобов'язались дбати, щоб усюди були респектовані основні свободи і права людини.

Як буде у цій справі ухвала Економічної й Соціальної Ради Об'єднаних Держав, ще не знати. Совети цілком певно зможуть і тепер через своє вето знівечити усі заходи в справі провірювання внутрішніх відносин у Советах. Тільки не думаємо, що їм це вічно буде вдаватися. У всякому випадку, коли йдеться про світову опінію, то це, що представник американського уряду заговорив так гостро про советські каторжні табори, являється черговим ударом у міжнародній престиж Советів.

На побоєвицях холодної війни

Теперішнє політичне положення в світі вже має кілька своїх характерних означок, в яких: „холодна війна“, „війна нервів“, „пропагандивна війна“, „тиха війна“, „дипломатична війна“ і тим подібні „війни“. Бо й справді, теперішнє положення має всі ознаки війни, за військом стрілів. Як брати до уваги, що в повітря ще заносить згарищами другої світової війни, що ще навіть не очищено осель від воєнних руїн та не привернено навіть приблизно мирного стану, то ця „війна без стрілів“ наступила таки занадто швидко. Пірадіше можна б вважати за продовження попередньої війни, бо ним вона на ділі й є.

Друга світова війна була безсумнівно наслідком змови проти світового миру двох найбільш жорстоких диктаторських режимів: нацистського і большевицького. Порозуміння Гітлера зі Сталіном було безпосередньою причиною війни. Бандитизм і закланість обох призвели до війни між ними самими, як це часто між гангстерами трапляється. У висліді обох вони почали шукати допомоги один проти другого в тих, проти яких початково було звернене їх спільне вістря, іменню в свободолюбних демократичних країнах. Допомогу дістав вже майже розбитий своїм гітлерівським спільником Советський Союз. Гітлер розбирав не тільки фізична й матеріальна сила західних союзників, але й сила їх демократичних ідей. Все це намагався використати воєнну машину Гітлера проти західних союзників. І це йому у великій мірі пошастало. При допомозі і з ласки західних союзників большевизм не тільки вийшов ціло з смертельної обійми Гітлера, але й встановився в половині Європи, створив собі всі передумови походу на Азію та прекрасно зміг використати добродушність західних демократів на те, щоб в них самих створити собі широко розгалужену сітку підтримки п'ятих колон.

Безпосередньо після поразки Гітлера, Сталін зайняв його місце на пості головнокомандуючого в боротьбі проти Заходу. І так почалась „холодна війна“, що з кожним днем все більше підтримується.

Досі ця війна вже мала кілька своїх фаз і Совети не могли б похвалитися будь-якими успіхами, за винятком тих, що їй здобули ще, вигравши на післявоєнному сентименті Заходу. Справжнє англосакське „стап“ прийшло для большевиків після їхнього замаху на Чехословаччину. Большевицька підтримка роботи в Організації

Останні вісті з України

РІДНИЙ КРАЙ В ОГНІ І КРОВІ.

Співробітників „Української Думки“ вдалося провести коротку розмову з одним шасливцем, який передістався на цей бік залізної заслони. Від нього він довідався про героїчне змагання українського народу проти большевицької тиранії в Україні. Все українське населення морально й матеріально допомагає непоборній УПАрмії, її командирам і бійцям.

Насильне проведення колективізації натрапляє на великий спротив селян. По більшій частині його проводять в цей спосіб, що чоловіків внашештовують і вивозять в далеку Сибір, а за кілька тижнів змушують безборонних жінок „добровільно“ підписувати заяву вступу до колгоспу. Коли це не вдається, тоді вживають інших засередників, до застрашувань та побоїв включно. Часто густо до сіл, містечок і міст приїждять кремлівські посланники і горе тому, в кого мешкальний будинок має ще людський вигляд!.. Тоді, звичайно, обвинувачується власника в державній зраді й він зі своєю родиною мусить мандрувати в околиці Воркути, щоб там тяжко працювати в вугляній промисловості.

Так само поведено сильний наступ на українську католицьку Церкву. Всю церковну катерархію внашештовано та вивезено в Воркуту, над рікою Камою. В Воркуті перебуває під теперішню хвилю львівський Митрополит Архипієпископ Кир Іосиф Сліпий, Кир Василь Чарнецький та інші. Така сама доля стрінула різнож новоназначених Генеральних Вікаріїв, яких Кир Іосиф був назначив ще перед своїм арештуванням. Всі вони тяжко працюють по вугляній шахтах, відокремлені один від одного, терплять голод, холод, цингу і інші невідомі засланні.

Такого життя не видержав старенький ігумен отців Студитів, Впр. о. Климентій граф Шептицький, брат покійного Львівського Митрополита Кир Андрея. Помер він з голоду, вичерпання, холоду та виснажливої праці. В околицях Воркути перебуває тепер приблизно 7 мільйонів засланців. Там саме постигла смерть отця Климента в місяці вересня 1948 року.

Теж не стало між нами о. Лончини, пароха Церкви св. Миколая у Львові, якого засудили до 10 літ тюрми.

Знову Кир Никиту Будку скінчитися теж ця спровокована на Советами холодна війна. Інше діло, що тоді провокаторам тої війни може бути дуже гарячо.

Вивезено над Озівське море.

Екс. Кир Григорій Хомишин, Єпископ станіславський, помер 17 січня 1947 р., а в осіні 1947 р. Кир Іосафат Коциловський, Єпископ перемиський, в православому монастирі коло Києва.

Мимо безнастанного переслідування католицьких священиків і вірних, наче в часах переслідування Церкви в перших віках християнства, населення йде в ліси, де відправляють Богослуження. Рівнож збираються таємно в умовахних домах, щоб вислухати Сл. Божої чи прийняти Святі Тайни. Було ще краще до дня 17 жовтня 1948 р., бо в більшості по монастирях різних наших чинів могли перебувати священики-ценці та відправляти Богослужби. Однак по тій даті всіх монахів і світських священиків перевезено до збірного табору в Уневі, біля Переміш-

лян, де вони чекають невідомого завтра.

Зате цілком інакше ставиться большевицька влада до поляків. Їх не переслідують, і в одному тільки Львові перебуває їх ще тепер около 60 тисяч. Вони мають до своєї диспозиції 4 костели, а в Станіславові 1. Ці українські католицькі церкви, які не використовуються для православних, перемінені на різні склади та магазини. Те саме сталося у Львові з двома костелами, а саме отців Бернардинів і Домініканів.

Одначе ні концентраційні табори, ані примусове виселювання, тяжка праця, голод, холод і цинга далекої півночі, згарища рідних сіл, ані нагороджування військових частин в Україні не послаблює руху відділів УПА. Населення в них бачить своїх оборонців і месників за кривди й насильств. Навіть в білий день у Львові чи інших містах молоді герої зі зброєю в руках, обороняють потоптані права людини та маніфестують перед світом спротив українського народу чужій державній системі.

Процес Кравченка в Парижі

Дня 24 січня розпочався у Парижі процес, який відбився широким відгомном у всьому світі та про який пишеться чимало теж і в американській пресі. Це є процес Віктора Кравченка, автора відомої книжки „Я вибрав свободу“, проти французького комуністичного тижневика „Ле Лєтр Франсез“, в якому якийсь американець („Сем Тома“) закликає Кравченку, що він сам не написав цієї книжки та що все, що в ній нарисане про Совети, є неправдою.

Як тільки появилася книжка Кравченка, ми зараз звернули на неї увагу, а особливо на прислугу, яку вона може зробити, розкриваючи світові, а зокрема Америці, правдиве обличчя советського пекла. Судячи по змістові книжки ми не вважали Кравченка за українця, а тільки за такого, що родився в Україні й був, як можна було догадуватися, з українського роду. Нічого українського в цій книжці нема, але є жалюгідні картини, що представляють теж і мушкетерство українського народу, наприклад у часі страшного голоду в 1932-33 роках. І це одне вже дуже багато, бо якраз в Америці про це мало знають. Пречний свого часу навіть головний кореспондент часопису Нью Йорк Таймс, Волтер Дюренті, дописуючи з Москви, цей голод заперечував!

Мимходом кажучи на процесі в Парижі виступав теж і добре відомий нашим читачам американський „знавець“ українських справ, Алберт Кан, що повторив і там свої брехні

(Докінчення на стор. 3-тій).

УЛАС САМЧУК

СОНЦЕ З ЗАХОДУ

РОМАН.

28)

Доктор Галан згадає ці великі, історичні слова. Вони і зараз присвічують йому дорогу думання, і він вже знає, що Ужгород — місто, далеке від Києва. Воно заступлене тисячами років і заставлене двома тисячами метрів високими Карпатами. Що тут треба ще терпіння, уваги, любови... Тут праця ще ходить босо і вимагає від української людини громадянства з Праги з печатками за декретами чужого ствердження. Старшина падає, і падає капітан артилерії, а шабля опускається, а події біжать, а маляри йдуть, а поляки тиснуться у всі щілини, а чехи ухиляються від ударів, українці плывуть та плывуть поза часом, кордонами і громадянством, а німі дують і дують, а огонь розгортається — страшний, неповторний... Фу! Що це таке, Карпатська Україна! Рай чи геєнна огню? Надія чи кінець? Спасіння чи страшний гріх? Мовчить істина. Відповідь буде пізніше... У кімнаті повільно вже ходить день. За дверима кури-„Док“ показує пів восьмої. Поволі треба встати. Доктор Галан вже не ужгородський ентузіаст і не капітан більше. Це просто людина, що не нашібля опускається, а події біжать, а маляри йдуть, а поляки тиснуться у всі щілини, а чехи ухиляються від ударів, українці плывуть та плывуть

ще раз дорого — круту дорогу, повну пригодницьких емоцій. Виглядає у вікно і цікавий погляд бачить там людей. Чоловіки і жінки, що йдуть з кошиками до міста...

Потім він мьється, чешеться. Все це робить старанно... Господина вносить тепле „фрішнє“ молоко. — Добрий вам ранок, пане докторе! Як ся спало?

— Дякую. Добре, — хриплим, спокійним басом відповідає доктор. П'є повільно настирливо не кваліфікаційне молоко і їсть білу булку... „А що, коли я не буду чекати, поки прийдуть... Ходив за всім сам...“ Ця думка йому подобається, і він готовий її здійснити. Надягає своє пальто, бере в руку капелюшок... Ага. Здається прийшли... Прислухується!... Стукають у двері просять! — Двері відчиняються, і на порозі людина в односторонній чеській поліції. — Ма уца!..

Доктор Галан майже заско-

ченний. Що за така візита? — Ви пан доктор Галан? — Я, — відповідає той, „капелюх у руці, чого морщиться. — Ви прийшли вчора? — питає людина по-чеськи. — Приїхав. — А що маєте з собою?

Доктор Галан у таких випадках не розгублюється. Він з такої частини України, де гумор має право побуту. — Як то, що маю? — посміхається доктор очима, але людина, що прийшла, тогрі сміху не чує і не бачить. Вона тільки бачить і чує обов'язок.

— Ну, що маєте з собою? — Та все маю, — махнув рукою доокруги себе доктор Галан... — А де ваші речі? — питає поліція...

— Речі? Ось тут... А вам нащо? Від кого ви і чого? Прошу мені це все так якось пояснити, бо я можу подумати, що це водів'яль з жартами. — Поліцей пояснює. З наказу директора поліції. Ось і ордер. Він мусить перешукати валі-

зи... Доктор мусить потурбуватися на поліцію...

— То я бачу, що ви все те берете по-своєму... Хм, хм... Хочете бачити мої речі? Нічого в них привабливого. Все це стара дрань... А хочете дивитися... Ось тут дві сорочки, ось запасні окуляри, це підтанки, а це, як знаєте, помазок голити, а це ось наушники... Що вам ще показати? Нічого, добродію, привабливого... Ось хіба це носові хустини...

— І це все? — питає поліцей, і йому здається, що щось тут не те, що казав. Дивні українці, — думає поліцей. Доктор показує на себе. — За винятком того що на мені... Хочете, щоб показав вам сорочку?

— Не, не, пане докторе! Але я вас прошу, як мово... Поволі, байдуже Галан насуває свого твердопо капелюха, і вони йдуть. Поліцей іде мовчки, доктор також.

В цей час до президії урядової телефон. — Галю! Прошу президію владі! Хто при телефоні? Прошу секретаря Рогача! Рогача! Так. Рогач? Тут Кардаш... Сьогодні поліція з невідомих причин заарештувала доктора Галана. Змісний повідомте прем'єра. Роз'ясніть по справу і повідомте мене негайно. Я чекаю при телефоні...

Прем'єр якраз входить. Низький, товстий, у тяжкому альти. Обличчя втомлене, під очима мішки... Він заходить до свого широкого пікволон з цілим рядом великих вікон, кабінету... Рогач кладе слухавку, енергійним кроком входить до прем'єра. — Слава Україні! — Ну, що там... Бачу — ви вже зворушені, — каже спокійно прем'єр...

— Батьку прем'єре! Учора прибув до Хусту відомий український діяч доктор Галан... — Хто? — Доктор Галан. Це старша, заслужена людина, колишній посол України в Буда-

пешті... — Ааа! — Сьогодні франці до нього з'явилася поліція і заарештувала... — Ааа! — Це історичний скандал... Це може статись тільки у нас. Треба негайно в'яснити. Це діло чехів або наших дурнів... Така мова приводить прем'єра у стан розгубленості...

— Але, але... Ви ж знаєте, що на те і є поліція, щоб такі речі знати... Я нічого не знаю... Покиньте Дебая... Кілька енергійних кроків, і Рогач знов біля телефону. — Галю! Прошу директора поліції. Тут президія владі. Дебей? Тут Рогач. На чий наказ ви заарештували доктора Галана? Народної Ради? Якої? Пан прем'єр просить вас негайно прибути до нього, а тим часом дайте наказ зараз звільнити доктора Галана, його перепросити іменем влади і пана прем'єра. Слава Україні! (Далі буде).

Вони знову люди...

УКРАЇНСЬКІ Д.П. БУДУЮТЬ СВОЇ НОВІ ДОМИ
В МЕРІЛЕНДІ

1) Дня 17-го січня причалив до порту в Бостоні пароплав „Марін Фішер“, що привіз зложену зі 44 осіб першу групу нових українських імігрантів з-поміж європейських переміщених осіб, які приїхали старанням ЗУАДКомітету на завірення про працю і мешкання, виставлені американськими фермерами стеїту Меріленд. Вкортці після того приїхали далішні групи, а інші ще дожидають транспорту. Усіх їх мало б бути около 2,000 осіб, переважно українських фермерських родин.

Історія цієї благородної акції фермерів Меріленду коротка, але дуже багатомовна. Негайно після ухвалення в Конгресі нового закону про допущення до цієї країни 205,000 європейських переміщених осіб, ЗУАДКомітет звернувся окремими листами до губернаторів поодиноких стеїтів, прохачи їхньої підтримки у виконанні передбачених законом формальностей, щоб уможливити відповідні кількості з-поміж около 150,000 українських переміщених осіб дістатися до цієї країни. Тому, що велику частину цих українських ДіПі в Європі творять фермери та фермерські робітники, фермерський стеїт Меріленду один з перших відповів прихильно на пропозицію ЗУАДКомітету, причому справою особисто займався сам губернатор стеїту, Мр. Престон Лейн, та його співробітники. Окрему увагу тій справі віддала мерілендська преса, зокрема Балтімор Сан та його співробітник Мр. Гей, та інші, що допомогли у великій мірі сполучити цю акцію.

У висвітленні цієї справи, зокрема за підтримкою губернатора Лейна і відповідним зусиллям екз. директора ЗУАДКомітету, д-ра В. Галана, пошастяб-створити окремий комітет мерілендських фермерів, який зі свого боку багато причинився до скріплення цієї акції. Представники цих фермерів, Мр. Періш, іздив з доручення ЗУАДКомітету до Європи, щоб на місці переконатися чи й до якої міри ДіПі-фермери відповідають вимогам мерілендських фермерів. Спостереження Мр. Періша були цілком задовольняючі і це тепер теж підтверджується на практиці.

Як згадано, перша група цих ДіПі до Меріленду приїхала до Бостону дня 17-го січня. Їх там офіційно привітав „в цьому місті де народилася американська воля“ губернатор стеїту Масачусетс, Мр. Девер, а від імені губернатора Лейна їх вів його заступник Мр. О'Доннел, та інші представники стеїту, подібно як і представники ЗУАДКомітету, з д-ром В. Галаном на чолі.

Кілька днів пізніше, 20-го січня, до порту Нью Йорку причалила дальша група около 80 українців до Меріленду, а 27-го січня приїхала до Нью Йорку третя група в кількості 39 осіб з таким самим призначенням. Четверта група в кількості 191 осіб приїхала до Бостону дня 11-го лютого і вже заповіджено п'ять далішних груп. Після цілого ряду труднощів і перешкод, виконання іміграційного закону у відношенні до європейських скитальників тепер вже справді поступає американським темпом. Злучений Український Американський Допомоговий Комітет в цьому грає одну з головних ролей.

II.

МЕРІЛЕНД

Меріленд, що тепер зі своїм губернатором Мр. Престон Лейном та ідшими представниками і фермерами так великодушню поставився до справи переселення українських скитальників з Європи, належить до тих перших 13 стеїтів, що створили Злучені Держави Америки. Це теж один з найменших стеїтів Америки, бо тільки сім є менших, а його ціла поверхня вносить 10,577 квадратних миль, з того 690 кв. миль під водою. На півночі цей стеїт межує з Пенсильванією та Делаваром, на сході — Атлантичним океаном, а на півдні і на заході ріка Потомак та її північна віднога відмежовують його від Вірджинії та Західної Вірджинії. Свою назву Меріленд дістав в честь королеви Генрієтти Марії, жінки англійського короля Карла I. Популярна назва Меріленду „Олд Лайн стеїт“ припала йому за його заслуги під час Революції. Дня 30-го травня 1934 року Меріленд вчисті обхопив триста-річчя свого оснування. Кількість населення цього стеїту, згідно зі статистикою з 1940 р., вносила 1,821,224 осіб, в тому 301,931 кольорових і 23,552 імігрантів. Зі загальної кількості населення 1,080,351 живе по містах а 740,893 на фармах. Столицею стеїту є Аннаполіс, більше місто — Балтімор.

Меріленд — це переважно фермерський стеїт та зв'язаний з цим індустрією. Важливу роль в господарстві стеїту займає теж риболовство. На високому рівні там стоять теж інші діяльності господарства. Добре розвинене шкільництво, охорона здоров'я, соціальні забезпечення та інші форми суспільного життя.

У нас немає точнішої статистики українців в Меріленді. Українські громади є в Балтіморі, Кортис Бей, Локуст Пойнт, Чезапелік, Сіті та ін. з церквами та вечірними школами. В Балтіморі є, між іншим, 5 відділів НСУОуюз, що разом нараховують 343 членів, та відділ в Локуст Пойнті зі 49 членами. Громада в Балтіморі створила в порозумінні зі ЗУАДКомітетом ще окремий Комітет, що приймає та піклується новими імігрантами при їх приїзді до цього міста і опісля розселенні по фармах.

З кінцем січня, як згадано, почали приїжджати на мерілендські фарми нові українські імігранти. Обширні звідомлення про їх приїзд та привітання в портах і про їх дальшу подорож на місця призначення були вже друковані в цьому щоденнику. Тим більш цікаво буде познайомитися з їх приміщеннями та з їх обставинами вже на місцях праці. З тою теж метою співробітник „Свободи“ радо скористався за запрошення та разом з ньюйорським фотографом, п. Фенчинським, прилучився до представників стеїткової влади і ЗУАДКомітету та разом з ними протягом двох днів відвідав деяку кількість фармів і влаштованих на них нових українських імігрантів.

III.

В ДОРОЗІ НА МЕРІЛЕНДСЬКІ ФАРМИ

П. Фенчинський, і цей кореспондент виїхали з Нью Йорку в суботу, дня 5-го лютого, в год. 8-ї ранку „Вашингтонський“ експресом. Годину пізніше у Філадельфії до того самого потягу вступив екз. дир. ЗУАДКомітету, д-р В. Галан. У п. Фенчинського великий пресовий фотоапарат та майже сотня лампочок, а в д-ра Галана теж великий портфель з невідомим змістом. В год. 11-й на станції в Балтіморі нас вже дожидав шеф стеїткової поліції Меріленду, Мр. Ракстон М. Ріджіл. За кілька хвилин ми вже сиділи в його новому „Даджі“ та зразу мовільно вулицями Балтімор а опісля „повним газом“ стеїтовими „гайвеями“ мчали на південь, здовж Чесепек Бей, щоб опісля „ферио“ — пароплавом переправитися через залив на Мерілендський „острів“ з найбільшою кількістю фармів, що прийняли нових українських імігрантів.

При цій нагоді не можна не згадати кількома словами про самого п-на Р. М. Ріджіла. Він сам своїм виглядом і успокійним та своєю поведінкою далеко більше міг би вхо-

Процес Кравченка в Парижі

(Докінчення зі стор. 2-гої).

звичайну крапку. Бо ані в своїй книжці, ані в своїх виступах перед пресою В. Кравченко, хоч має українське прізвище, хоча походить з України, де провів більшу частину свого життя, — він ніде і ніколи не признавався до українства, вважав себе росіянином, і ані разу не висловив ніякого прихильного відношення до української проблеми і до українського в і з в о л ь н о г о руху... Книжка Кравченка та його процес безперечно рбвіють легенду про щастя советських громадян „під сонцем Сталінської Конституції“. Але ні його книжка, ні його процес не дають українцям того, що їм треба: підтвердження нашого морального права на наше вільне державне життя. Будемо обережні, щоб наші добрі карти не грали чужої гри“.

В згаданому журналі, його видавець С. Созонтов описує „Конференцію преси з Кравченком“, яка відбулась 11 січня і була дуже широко розкрікована. Особу Кравченка він так описує: „Дивне враження робить ця людина. Перш за все, неслов'янський тип... певний в собі, аж через міру, — і так з боку, нагадує актора з губернаторського театру, що виїхав на гастролі на провінцію“.

Між питаннями, які йому ставили було і таке: Чи Україна є дійсно федеративною республікою, чи колонією? Созонтов пише про це ось що:

„На всі ці питання Кравченко відповідав або по-англійськи, або по-московськи. Щодо англійської мови, то не можемо сказати, чи вона була добра, а щодо московської, то вона була мовою, ані москаля, ані українця, що говорить московською мовою, а було щось

третє... Щодо питання українців, то він відповів загально, ухилившись від дискусії на цю тему, що Україна не посідає ніяких прав автономної республіки й що, коли експлуатується, то не „руським народом“, а „советською властью“, і що він ні в якому разі не може погодитися на розривання на куски „моей родині“... На наше запитання з місця: Про яку родину ви говорите?, він з злобою, тикаючи пальцем, кричав: „Я не хочу ему отвечать на его вопрос“. Надіслали ми йому ще питання в справах українських, та й щодо нього персонально, якої він національності — чи руський, чи український, чи якоїсь іншої національності і чому він стоїть за неподіл сьогоднішньої Советської Росії. Чи через брак часу, чи з якихось інших причин, не зважаючи на те, що ці питання були неспівмірні, а піддані нами, п. Кравченко поспішив закрити конференцію й не дав нам відповіді. — Свідчимо, що то не є козачий син“.

Стільки в „Громаді“. Та водночас дістали ми багато матеріалу про цей процес, що його містили інші українські газети, видавані на скитальщині. Між іншим „Українські Вісті“ видрукували цікавого листа, одержаного з Парижа, а підписаного такими особами: Сергій Голубничий, Любомир Дражевська, Іван Думець і проф. Нестор Король. Ці особи, як кажеться у листі, згодилися свідчити на процесі й як очевидці „підтвердити на суді, що большевицький режим вівіствлено в книзі „Я вибрав свободу“ правильно“. Їх викликало з Німеччини до Парижа агентство, що заступає інтереси Кравченка. В листі далі сказано, що вони мали розмову з

3 ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

ВУНСАКЕТ, Р. АЙ.

Коляда на різні цілі.

Комітет Злучених Організацій при українській православній парохії заявив і цього року колядою, яка принесла \$220. Розділено так: на ліки для УПА \$105, на допомогу бідим \$100, а \$15 на пакунки вдові і сиротам. Колядували: Григорій Шевчук, Кароль Суліма, Осип Кава, Анастасія Суліма, Марія Бардачевська, Ксенія Королишин, М. Липська. Возили автомобілями: Михайло Кузів, Параня Шевчик і Іван Сорокати, Усім щира дяка.

Коляду зложили по \$5: І. Затонський, М. Підгороденський, Н. Житарук, Г. Тепер, Н. Вецал, М. Гагарин; П. Клет \$4; М. Коперник \$3; по \$2. М. Пророк, С. Кревець, І. Колісний, В. Бурак, М. Фірман, Д. Бойко, М. Проробівський, М. Кузів, о. В. Касків, д-р О. Касків, д-р Везіна, П. Гимбаровський, Г. Шевчук, Діпардо, М. Кльован, К. Корнішкий, П. Добровольський, І. Кава, Ф. Кашуба, П. Стойний, А. Сьвірська, М. Карась, І. Чагарин, Т. Лаба, П. Кацю-

ба, А. Гарищенко, Е. Тепер, М. Яцишин, Я. Зарівна, Н. Глядик, В. Кушнір, А. Дзяман, І. Кушнір, М. Бардачевський, Н. Суліма, В. Річман, М. Пасічняк, А. Королишин, А. Сула, М. Бойко, М. Кінаш, І. Кацюба, П. Марцинюк, П. Ходоровський, М. Литвинець; по \$1: І. Гучак, М. Заяць, І. Пурич, М. Матковський, І. Строцький, Ю. Іванович, В. Стрик, П. Горділук, А. Стрик, П. Суліма, К. Шевчук, А. Коколюський, С. Вецал, Р. Сула, П. Хіта, А. Сула, С. Садовський, О. Градлюк, о. А. Берек, Д. Луксевич, В. Вовк, О. Литвинець, А. Сирота, Е. Романович, Д. Гембаровський, Ф. Гнецько, І. Туз, В. Копитко, О. Рогожинський, І. Кафонік, П. Стрик, Д. Луксевич, І. Назарек, М. Гніт, Н. Герман, В. Курваський, В. Філіт, Л. Ганчарик, П. Заяць, І. Бровчук, К. Альбрехт, Е. Липський, О. Колісний, М. Королишин, В. Козак, А. Стаднік, П. Риминік, С. Тепер К. Суліма, Т. Паньків, Д. Ясінчук, А. Королишин, П. Гук, Н. Кузів, А. Пророк, І. Сорокати, Р. Липський, Н. Фидишин, А. Чорний, В. Маркот, М. Заходнік, В. Вецал, І. Маленчук мол., А. Альбрехт, А. К. Чооларин, І. Кафонік, І. Кузів, І. Ридик, К. Пурич, С. Сьвірський, Я. Гричук, І. Познанський, Р. Касюк, І. Почапський, І. Околіта, Т. Чагарин, І. Боднар, В. Кучерявка, П. Бухтик, Я. Мастейська, А. Волех, П. Тепер, Д. Рапка, А. Сарахман, Ю. Самборський, Ф. Дзіман, П. Рибак, К. М. Бойко. Дрібними \$4.

Розалія Вецал, секр.

Читайте українські книжки та часописи, бо часто читання веде до просвіти, а просвіта — це сила.

ДО УКРАЇНСЬКОГО ГРАМАДЯНСТВА М. НЬО ЙОРКУ

Лесція проф. Н. Я. ГРИГОРІВНА з минулої неділі на тему „УКРАЇНЦІ В КАНАДІ ПІД ЗЛУЧЕНИМИ ДЕРЖАВАМИ“, висловила в своїх словах такий зацікавлення, що на їх пропозицію Т-во „Соборна Україна“ в Нью Йорку влаштує ДИСКУСІЮ на тему

„Завдання Української Іміграції в Америці“

В ЦЮ НЕДІЛЮ, 20-го ЛЮТОГО 1949,

від 2-ої години пополудні

В САЛІ УКРАЇНСЬКОГО ПРАВОСЛАВНОГО ЦЕРКВИ

334 E. 14th St., New York, N. Y.

Вступне слово та головні точки й тези до поданої теми і перед дискусією виступить інж. П. Краєнік.

Шановні Громадяни, представники й члени українських братств і організацій м. Нью Йорку й околиць! Приходьте всі вислухати цю цікаву доповідь, та вільно, чепно і в демократичний спосіб продискусуйте над справами першорядної ваги для всього українського громадянства в Америці.

Управа Т-ва „Соборна Україна“ в Нью Йорку.

УВАГА! — ПАСЕЙК І ОКОЛИЦЯ!

БРАТСТВО СВ. ОЦЯ НИКОЛАЯ ПРИ УКРАЇНСЬКІЙ ПРАВОСЛАВНІЙ ЦЕРКВІ СВ. ВОЗНЕСЕННЯ В ПАСЕЙК, Н. ДЖ.

влаштує представлення комедію в 3-ох діях.

ЯКУ ВІДІГРАЮТЬ АМАТОРИ З НЬО ЙОРКУ

„ЧИЯ ДИТИНА?“

В НЕДІЛЮ, 20. ЛЮТОГО 1949
(SUNDAY, FEBRUARY 20, 1949)

В ЦЕРКОВНІЙ ГАЛІ

47 HOPE AVENUE, PASSAIC, N. J.

Початок 6. година вечір.

Вступ включно з податком

75¢

УВАГА! НЬО ЙОРК, Н. Я. І УВАГА!

СТАРАННЯМ КОМІТЕТУ РІДНОЇ ШКОЛИ при Укр. Автокефальній Правосл. Церкві влаштується вистава, жарт на 3 дії, В. О. Пірянського „ДЕСЯТИН ЛЮЛЬКА“

В НЕДІЛЮ, 20. ЛЮТОГО 1949 РОКУ
В САЛІ УКР. ПРАВ. ГРОМАДИ, 334 схід 14-та вул., НЬО ЙОРК.
Початок у год. 6-їй вечір. — Вступ 65 центів.

По виставі першорядна ЗАБАВА З ТАНЦЯМИ під музику першорядної Оркестри.
Внесі дохід призначений на підтримку Рідної Школи.
Тому маємо велику шану запросити все свідоме Українське Громадянство до ласкавої й численної участі. За гарну й товариську забаву, ручити, забавний шкільний — Комітет.

УКРАЇНСЬКА СТУДЕНТСЬКА ГРОМАДА В НЬО ЙОРКУ

В СУБОТУ, 19. ЛЮТОГО 1949
„БАЛЬ СТУДЕНТІВ“
В САЛЯХ STUYVESANT CASINO
140—142 Second Avenue, New York City.
Грас оркестра Johnny King.
Дохід призначений на допомогу студентам в Європі.
Початок у год. 8. вечір. Вступ \$1.00 incl Tax

УВАГА! — НЬО ЙОРК І ОКОЛИЦІ!

ПРИХОДІТЬ ВСІ, ЯК СТАРІЙ ТАК І МОЛОДЬ,
З НЬО ЙОРКУ ТАК І З ОКОЛИЦЬ
НА ДУЖЕ ГАРНУ

ФІЛЬМОВУ виставу і Баль В СУБОТУ, 19. ЛЮТОГО 1949

в годині 6-їй вечір
ДО ШКІЛЬНОГО АВДІТОРІУ
при 217 Іст 6-та вулиця в Нью Йорку
де приграватиме РАДІОВА ОРКЕСТРА П. СІНГУРА.
Будуть смачні перекуси і добрі напівки.
Вистава нової фільми коротка, а баль до рани!
Вступ на виставу і на баль лише 75 ц. з податком.
Весь дохід призначено на гуманітарні цілі.
До численної участі в тім підприємстві щиро запрошує всіх Українське Гуманітарне Товариство в Нью Йорку, Інж., а за повне відновлення всіх гостей ручити Комітет.

УВАГА!

НЬО ЙОРК І ОКОЛИЦЯ!

УВАГА!

СТАРАННЯМ НЬО ЙОРСЬКОГО ВІДДІЛУ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБОРОНИ ЧОТИРЬОХ СВОБІД УКРАЇНИ

В НЕДІЛЮ, ДНІ 20-го ЛЮТНЯ (FEBRUARY 20) 1949 Р.
В ПРОСТОРІН АВДІТОРІУ WASHINGTON IRVING HIGH SCHOOL,
при Irving Place, 16. і 17. вул. в Нью Йорку.
СВЯТОЧНИЙ ВЕЧІР В ЧЕСТЬ ГЕРОІВ

Початок в годині 7-їй вечір. — Вступ \$1.00.

У виконанні програми візьмуть участь: Хор укр. катол. парафії св. Юра під управою дир. Т. Онуфрика, опер. співачка пані Марія Голінич-Лисотіч — сопран, артист-співак Осип Остечура — баритон. — Святочний реферат виступить д-р В. Калина. — Декламція — Марта Мобри-Коклюська. — Фортепіанний супровід — панна Оля Дитиріч.
Всіх українців Нью Йорку і околиць просимо своєю численною участю в святі виявити дісне зацікавлення долею Батьківщини та віддати пошану світлим тіням Героїв, що полягли за волю України. Комітет.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ
ГІПОКРИЗІЯ.

Я є собі звичайна, сіра людина, що має звичку шукати за тим, що люди називають правдою. Шуканою тої правди і тепер, коли вчитуюся в те, що пишуть американські газети з приводу мадярсько-більшевицького процесу над кардиналом Міндсенті. Ми добре знаємо, що значить попасти під більшовицький суд і як такі глибоко співчуваємо з кардиналом. Але в дійсній ширітці тих газет, що так тепер кричуть з приводу трагедії з кардиналом Міндсенті, якось не дуже вірою. Бо де ті газети були, коли відбувалися суди над українськими церковними достойниками, єпископами і священниками в Будапешті судять і в'язять одного, а в Україні судили сотки українських священників та єпископів і одних з них помордували, а по інших і слух загинув. Це вже діється 30 років! Чи ми не пробували що пресу про цю трагедію інформувати, а скільки вона про це писала? Чи згадує про це тепер, хоч Український Конгресовий Комітет її розіслав комунікати про мучеництво українського духовенства в Україні? Українці в Америці від років голосять, яке є відношення совєтської влади до релігії, як більшовицькі переміняють церкви на клуби для танців і літати та розпустити та як виглядає в практиці ольшеницький клич „релігія опій для народу“. Але треба зо сичкою шукати такі газети, де писали б про ці речі тоді, коли не більшовицькі випрактикували на бідному українському народові. Отсі гіпокрити повинні хоч тепер пізнати, що не було б нині певно суду над кардиналом Міндсенті та багато іншого варварства, коли б у свій час світова преса була писала правду про Україну та скільки вона терпить від московсько-більшовицької окупації теж і під релігійним оглядом.

Своїм маленьким розумом, досвідом з минулого, не ворожу нічого до другого і тепер ді гіпокритів, якщо вони будуть йти далі давнім шляхом. Вчора апала жертвою українська церква, сьогодні падає мадярська, а завтра впаде ще чиясь. Помало, помалу, вперто, діяючи там пята колона попідриває корінчики всього. Хіба не бачимо, як святині в свята й невідлі світять пустою, а християнський народ хропе аж поза дванадцять після суботнього „гуд тайму“ по салонах чи клуббах? Пождім ще других 30 літ, а побачимо ще більше. Комуністичний диявол не спить.

Для мене газетний крик за мадярським кардиналом не холодні сльози крокодила. Бо для українця більшовицький суд над кардиналом не є ніякою несподіванкою, ні сенсацією, ні кінцем. Більшовицькі судили своїх жертв на підставі законів вавилонського царя Гамурабі з перед п'яти тисяч літ, в двадцяті віці по Христі дістали повну піддержку в цьому дії від так званих християнських народів, що засіли в Нюрнбергу до одного стола з більшовицькими злочинцями, яких треба судити в такий самий спосіб, як і наїстських злочинців.

1. Пасічник, Ірвінгтон, Н. Дж.

БУРЛАЦЬКИМ ШЛЯХОМ
Вражіння з подорожі по Європі
— написав —
РОМАН АНТОНОВИЧ.
159 сторін — Ціна 50 шт.
Замовлення враз з належністю слати до:
"СВОБОДА"
P. O. BOX 346
JERSEY CITY 3, N. J.
3 Канади треба платити тільки американською валютою

ЛИСТ З УКРАЇНИ

За українською європейською пресою передімо зміст інтересного листа з України, що його пошталю одержати одному зі скитальників в Зах. Європі та який характеризує теперішні відносини в поневолених совєтами Україні.
— Ред.

Найдорожчий Братіку!

І знову по довшому часі трапилася нагода подати тобі вістку з України про себе, рідно та знайомих. — Останній раз писав я до Тебе, вже близько два роки тому. Тоді коротенько писав я тобі про наше життя і боротьбу, про рідно і знайомих. Не знаю тільки, чи того листа ти одержав. Тому тепер, можливо, в дечому й повторюся.

Хотів би я написати тобі якнайбільше і якнайширше про все і про всіх, бо не знаю, чи і коли буди могли знову до Тебе писати. Але скоро і коротко зробити цього не можна (бо треба б писати цілі томи, а не таку коротку записку). Тому, на жаль, про деякі справи можу згадати тільки в загальному, а Ти сам уже, на підставі цього, може хоч приблизно, відтвориш собі нашу дійсність.

По першій більшовицькій окупації Ти сам мав змогу багато чути про більшовицький терор, а навіть бачити його наслідки. Однак це бідне перед тим, що діється тепер, в „найдемократичнішій країні світу“ — ССРСР. На українських землях шаліє сьогодні такий терор, якого напевне не знали часи середньовічної інквізиції. Та все це не перешкадає кремлівським можновладцям розпиналися і підіймати страшний вереск в „обороні покривджених“ у Греції, Індонезії, Еспанії і т.д. І то не думай, що більшовицькі пристосовують такий терор лише до нас — українських повстанців. О ні. Не менший терор терплять і все мирне та безборонне українське громадянство (хіба що деякі зрадники свій народ і пішли на службу Москві). Ми, українські повстанці, є хоч у тому кращому положенні, що маємо зброю в руках, з якою ніколи не розстаємося. Ми живемо в вічній бойовій готовності, готові кожної хвилини збройною рукою промостити собі дорогу вперед чи назад, а на найкритичніший безвихідний момент лишається все остання куля. Живим в руки більшовицькі ніхто з нас не здається, бо, поповнивши в їхні руки живим, є до вибору дві можливості: або згинуть мученицькою смертю, або зрадити те все, що досі було найсвятіше, зрадити свій народ, організації друзів та всіпати всіх і все.

До боротьби з нами більшовицькі кинули свої найкращі сили. Крім облав, наскоків, засідок, які є щоденним явищем, пристосовують різного роду провокації, підсилають агентів, розвідників, погрози та побоями змушують батьків видавати своїх синів, жінок — чоловіків, дітей — батьків; намагання через

свою агентуру продавати нам затроєні ліки і застріки, щоб в цей спосіб добути навіть раних і хворих (бо й ті для них небезпечні); над убитими повстанцями в жорстокий та дикий спосіб знущаються, колять багнетами, вибирають очі, обрізують вуха, руки і т.п.; прив'язують до воза або конові до хвоста і так тягнуть в район, а потім викидають десь до рови чи в канал. Коли довідаються, що день похований український повстанець, то зараз приїжджають і розкопують могилу, а тіло викидають. — Однак навіть найдикий більшовицький терор не в силі зломити нас і нашої боротьби, бо з нами вивесь народ і на місце одних, поляглих Борців стають другі!

Щоб стероризувати народ і заставити його відмовитись від помочі та співпраці з українськими повстанцями, більшовицькі влаштовують масові облоги на села „бандорамми“, за призовниками в червону армію, за молоддю, яку вивозять на примусові роботи в Донбас, за втікачами з Сибіру й Донбасу, за тими, що скриваються перед арештуванням чи вивозом на Сибір й ін. Під час таких облог арештують масово людей, перевертають цілі господарства, вальють будинки, грабують і крадуть, що лише бачать, насилують жінок та стріляють ні в чому невинних людей. Коли заступають в якійсь хаті повстанців, то господарство пальять (не раз ціле село), а господарів на місці розстрілюють. З арештованими поведуться дуже жорстоко, при чому дуже часто діють насилують і зражують венемерно. Вечорами на селі стріляють окремих людей, які проходять вулицею і молодих хлопців, що зберуться гуртом і співають; нападають нічно на хати, вимордовують мешканців, а майно грабують; обкрадають церкви, кооперативи і т.п. І все це потім приписують українським повстанцям. В цей спосіб замордували більшовицькі о. Щирбу, а потім написали в пресі, що це зробили „бандорамми“.

Тепер намагаються більшовицькі за всяку ціну загнати народ у кологоспи. Однак народ, який бачив в 1946 р. тисячі голів і опухлих з голоду кологоспників, які приїжджали сюди із східних областей за милостинею, ставити подиву гідний спротив і не хоче йти в цю новітню, але далеко гіршу панщину. Тому більшовицькі казяться: накладають величезні контингенти, податки, всякі норми примусової праці; перевели виміну грошей, стягаючи при тому 90% всієї готівки (за 10 рублів давали 1), тим часом ціни залишилися на всі товари такі самі, як були; що деякий час стягають всякі держ-позики і т.п. Та коли все це не помагало, почали пристосовувати масові поби, арешти і вивози. Все ж таки народ (за дуже малими винятками) ставить дуже завзятий і героїчний опір усім більшовицьким намаганням, так що можна бути гордим за нього, бо це справді народ-герой. В цій боротьбі український народ кладе великі жертви, але вірить, що нехай, — що Україна мусить стати вільною!

Для прикладу подам, які жертви складало наше містечко. І так: у повстанчих рядах впадо в бою з більшовицькими засуджених є понад 36 осіб; вивезено на Сибір біля 23 родин; близько 50 осіб було арештованих і по коротшому чи довшому часі звільнено їх; около 6 осіб ще сидять і чекають на присуд. — Як бачиш, жертви не мали. По інших місцевостях є ще більш.

Жінка Н. Н. була два рази арештована. Під час другого арештування було поставлено їй до вибору: або 25 літ Сибіру, або побити її до смерті, або побити її до смерті, або побити її до смерті.

Ціна \$1.00.
Замовлення враз з належністю слати до:
"СВОБОДА"
P. O. BOX 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ПРЕДСТАВНИКІВ ЮГОСЛАВІЇ ДОПУСТЯТЬ НА КОНФЕРЕНЦІЮ В СПРАВІ АВСТРІЇ

Лондон, 15 лютого. На вчорашньому засіданні заступників міністрів закордонних справ чотирьох великодержав в справі мирового договору з Австрією рішено допустити пізніше на цю конференцію представників Югославії та вислухати їхніх заяв, без огляду на те, чи вони будуть прийняті і чи їх взагалі візьмуться до уваги.

які приїжджали сюди із східних областей за милостинею, ставити подиву гідний спротив і не хоче йти в цю новітню, але далеко гіршу панщину. Тому більшовицькі казяться: накладають величезні контингенти, податки, всякі норми примусової праці; перевели виміну грошей, стягаючи при тому 90% всієї готівки (за 10 рублів давали 1), тим часом ціни залишилися на всі товари такі самі, як були; що деякий час стягають всякі держ-позики і т.п. Та коли все це не помагало, почали пристосовувати масові поби, арешти і вивози. Все ж таки народ (за дуже малими винятками) ставить дуже завзятий і героїчний опір усім більшовицьким намаганням, так що можна бути гордим за нього, бо це справді народ-герой. В цій боротьбі український народ кладе великі жертви, але вірить, що нехай, — що Україна мусить стати вільною!

Для прикладу подам, які жертви складало наше містечко. І так: у повстанчих рядах впадо в бою з більшовицькими засуджених є понад 36 осіб; вивезено на Сибір біля 23 родин; близько 50 осіб було арештованих і по коротшому чи довшому часі звільнено їх; около 6 осіб ще сидять і чекають на присуд. — Як бачиш, жертви не мали. По інших місцевостях є ще більш.

Жінка Н. Н. була два рази арештована. Під час другого арештування було поставлено їй до вибору: або 25 літ Сибіру, або побити її до смерті, або побити її до смерті, або побити її до смерті.

Ціна \$1.00.
Замовлення враз з належністю слати до:
"СВОБОДА"
P. O. BOX 346, JERSEY CITY 3, N. J.

руки більшовицькі... З родини стрийко Н. Н. вивезений на Сибір. Один його син убитий, а двох арештованих і вивезених.

На цьому буду кінчати і вибачай, що ці вістки такі скоромненні. Засілаю Тобі якнайширший братній привіт, як також від усієї рідні і знайомих... Якщо зможеш відгукнутися на цю записку, то зроби це. Зробиш цим усім нам велику радість.

На кінець ще одне прохання: якщо краща доля поверне Тебе знову в рідні сторони, і припадково не застане мене в живих, а лише мої діти, то пам'ятай, заопікуйся ними і виведи їх в люди... Здоров'ю і цілую Тебе кріпко.

Твій брат Н.

Липень 1948 р.

ЗБОРНІ ВІДЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ДЖЕРЗІ СІТІ, Н. Дж. — Тов. Укр. Сп. від. 170, повідомляє, що збори відбулися в неділю, 20 лютого, в год. 8. Попол., в У. Н. Домі, 183 Фліт-у. — І. Грабар, секр.

ВІЛКО-БЕРІ, ПА. — Місячні збори Бр. св. О. Ніколая, від. 99, відбулися в неділю, 20 лютого, в год. 8. Попол., в У. Н. Домі, 183 Фліт-у. — І. Грабар, секр.

ГЕМТРЕМ, МІШ. — Тов. Згода, від. 20, подас до відома своїх членів, що збори відбулися в неділю, 20 лютого, в год. 8. Попол., в У. Н. Домі, 183 Фліт-у. — І. Грабар, секр.

РАЧЕСТЕР, Н. Дж. — Бр. св. Йосафата, від. 217, подас до відома всіх своїх членів і позамісцевих членів, що місячні збори відбулися в неділю, 20 лютого, в год. 8. Попол., в У. Н. Домі, 183 Фліт-у. — І. Грабар, секр.

ПАЛМЕРТОН, ПА. — Бр. св. О. Ніколая, від. 389, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбулися в неділю, 20 лютого, в год. 8. Попол., в У. Н. Домі, 183 Фліт-у. — І. Грабар, секр.

АЛЕНТАВІ, ПА. — Бр. св. Арх. Михаїла, від. 147, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбулися в неділю, 20 лютого, в год. 8. Попол., в У. Н. Домі, 183 Фліт-у. — І. Грабар, секр.

ОЛІФАНТ, ПА. — Бр. св. Кирила, від. 80, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбулися в неділю, 20 лютого, в год. 8. Попол., в У. Н. Домі, 183 Фліт-у. — І. Грабар, секр.

КОРИСТАЙТЕ З НАГОДИ!

ЩЕ МАЄМО ТІЛЬКИ КІЛЬКА ДЕСЯТОК ПРИМІРНИКІВ

КАЛЕНДАРЯ-АЛЬМАНАХА
УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

Календар має 224 сторіч друк і містить багато оригінального, цікавого, вартісного, інформативного матеріалу з різних ділянок американського й українського життя. Коштує всього \$1. Замовляйте негайно, висилаючи належність на таку адресу:

"СВОБОДА"
P. O. Box 346 Jersey City 3, N. J.

ГЕНЗЕЛТОН, ПА. — Бр. св. Арх. Михаїла, від. 85, повідомляє місцевих і позамісцевих членів, що місячні збори відбулися в неділю, 20 лютого, в год. 8. Попол., в У. Н. Домі, 183 Фліт-у. — І. Грабар, секр.

ВЕТЛЕГЕМ, ПА. — Збори Бр. св. Дмитрія, від. 288, відбулися в неділю, 20 лютого, в год. 8. Попол., в У. Н. Домі, 183 Фліт-у. — І. Грабар, секр.

НІО ПОРК, Н. Дж. — Тов. Воля, від. 46, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбулися в суботу, 19 лютого, в год. 7. Вечір, в 7-й містці Тов. Самопоміч, 33 East 7th St. Обов'язком кожного члена є прийти на збори для ухвалення важливих рішень для добра Тов. і відділу. — С. Матчак, секр.

НІО ПОРК, Н. Дж. — Місячні збори Тов. Зоря, від. 69, відбулися в суботу, 19 лютого, в год. 8. Вечір, в 7-й містці Тов. Самопоміч, 33 East 7th St. Обов'язком кожного члена є прийти на збори для ухвалення важливих рішень для добра Тов. і відділу. — С. Матчак, секр.

ВУНСАКЕТ, Р. Ал. — Місячні збори Тов. Запорозька Січ, від. 206, відбулися в неділю, 20 лютого, в год. 8. Попол., в У. Н. Домі, 183 Фліт-у. — І. Грабар, секр.

АНСОНІЯ, КОНН. — Збори Тов. ім. А. Вонческого, від. 10, відбулися в неділю, 20 лютого, в год. 8. Попол., в У. Н. Домі, 183 Фліт-у. — І. Грабар, секр.

ПАСЕНК, Н. Дж. — Місячні збори Тов. ім. І. Франка, від. 97, відбулися в неділю, 20 лютого, в год. 8. Попол., в У. Н. Домі, 183 Фліт-у. — І. Грабар, секр.

ОЛІФАНТ, ПА. — Бр. св. Кирила, від. 80, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбулися в неділю, 20 лютого, в год. 8. Попол., в У. Н. Домі, 183 Фліт-у. — І. Грабар, секр.

ПОШУКУВАННЯ

СТЕФАНА ЛЯШКІВА, із села Догулики, повіт Стрий, Галичина, шукає його родину. Хто про нього знає, або він самий, хай пише до:
WALTER ESCHUK,
162 — 2nd Ave., New York, N. Y.

ГРИГОРІН КОМЯК (або) жінка Анастасія і діти: Мисрося і Анна — тепер на скитальщині, походять з Вільки, пов. Перемішляни. Також Марія Явдошні, або хтось з рідні Гембарі — за ними пошукує Тоня Гембарі, замужина Сиротку. Адреса: NICHOLAS SYROTIUK, 40 W. 89th St., New York 24, N. Y.

МІД — НАЙЛІПША ПОЖИВА! ХТО МІД ЦЮ ДНІ СПОЖИВАЄ, ЧУДОМ ПОПІЛНЕННЯ ЗДОРОВ'Я ВІДЧУВАЄ. Найліпший мід гречаний (з гречаною цілитою). Ціна \$1.75 за 5 фунтів, з пересилкою 25 ц. білий. Пішіть:
S U R M A
11 E. 7th St., New York 3, N. Y.

Професійні Оголошення

Dr. S. CHERNOFF
223 — 2nd Ave. (Cor. 14th St.)
N.Y.C. — Tel. GRamercy 7-7697.
Острів А. довгоочікувані недуги чоловіків і жінок. Шкідлив. X-Ray. Роздута жила лікуємо без операції. Переводимо а. н. л. кр. для супружних дозволів. Офісові години: В будні 10-7 P. M. В неділі: 11-1 P. P.

Let's sing!

THE FIRST EDITION OF
Selected Ukrainian Song

with original
UKRAINIAN TEXTS AND ENGLISH
ADAPTATIONS

Translated into English by
HONORE EWACH

Music arranged by P. A. PAUSH

The album consists of following songs:
Віслюк — Spring Song
Як почути шлюб — Lover's Sorrow
Діва і сини стовба — Sally's a
Flirting
Пропала нашія — My Love has Betray'd
Me
Чи є в світі молодіж — Anna's Roay
Cheeks
Ізав би я бандуру — Lover's Seren-
ade
Віють вітри — A Lvelorn Maiden's
Song
Стоїть гора високая — A Reverie
Сонце зійшлося — Love's Call
Рече та стогне — By the Dnieper.

Price \$1.25.
Send your order to:

"СВОБОДА"
P. O. BOX 346,
JERSEY CITY 3, N. J.

Comfortably air conditioned
Lytwyn & Lytwyn

UKRAINIAN
FUNERAL DIRECTORS
801 SPRINGFIELD AVENUE
NEWARK, N. J.
and IRVINGTON, N. J.
Evans 8-5558

OUR SERVICES ARE AVAILABLE
ANYWHERE IN NEW JERSEY

ІВАН БУНКО
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
зарижає погребам за \$150
ціна так низька як
ОБСЛУГА НАЙКРАЩА.

JOHN BUNKO
Licensed Undertaker & Embalmer
437 E. 5th ST., NEW YORK CITY.
Dignified funerals as low as \$150.
Telephone: GRamercy 7-7661.

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
Занимається похоронами
в БРОНКС, БРООКЛІН, NEW
YORK і ОКОЛИЦЯХ
129 EAST 7th STREET
NEW YORK, N. Y.
Tel.: ORchard 4-2668
Branch Office and Chapel
707 PROSPECT AVENUE
(Cor. E. 155 St.)
Bronx, N. Y.
Tel.: MEllrose 8-8877

Як Джена викарабкалася на вершок скали, Редзік вхопив її за руки. "Тарзане!" — закричала вона.

Тарзан був тоді в колибі на побережжі. Він почув голос і скочив на рятуюнок...

...але коли він добіг до скали, за Дженою пропав слід. Коли Тарзан перешукував

скалі, Редзік обережно відвалив каменюку і жбурнув її просто на голову малпочоловіка.

ТАРЗАН, ч. 2034. Смерть згорів.